

GROTE DIALOOGDAG 2019

Op weg naar de pleegzorg van morgen

Cover: Unsplash - Mikael Kristenson - Foto's Grote Dialoogdag: © Klaartje Hallet

1

Engagementsverklaring en aanbevelingen

2

Doelgroepen aan het woord

3

In dialoog

4

Praat mét mij

INLEIDING

Toen het decreet pleegzorg in 2014 in werking trad, kreeg de partnerorganisatie Pleegzorg Vlaanderen een belangrijke taak: de stem van pleegkinderen, pleeggasten, pleegzorgers en ouders van kinderen in pleegzorg vertegenwoordigen. Die nieuwe taak betekende de start van een groot participatietraject binnen pleegzorg in Vlaanderen. In samenwerking met de provinciale pleegzorgdiensten werden er participatieraden opgezet en tijdens regelmatige dialoogdagen wisselden de doelgroepen ervaringen uit en dachten we samen na over hoe pleegzorg beter kan in de toekomst. Daaruit volgden een aantal concrete aanbevelingen waarmee politici en het werkveld aan de slag kunnen gaan om pleegzorg nog efficiënter en kwalitatiever te maken.

Tijdens de Grote Dialoogdag op 31 oktober 2019 kwam dat grote participatietraject tot een hoogtepunt, want op die dag stelden de pleegjongeren, pleeggasten, ouders en pleegzorgers zelf hun aanbevelingen voor aan zo'n 200 deelnemers, politici en mensen uit het werkveld. In de voormiddag toonden de doelgroepen tijdens workshops hoe zij het pleegzorgtraject nu ervaren en waar voor hen de pijnpunten liggen. In de namiddag gingen ze in debat met vertegenwoordigers uit het beleid en het werkveld. Tijdens dat debat vatte cartoonist Kim Duchateau enkele aanbevelingen samen in zeven humoristische tekeningen.

Tot slot ondertekende Steffen Van Roosbroeck, woordvoerder van Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke, in naam van de minister een engagementsverklaring. Samen met de Vlaamse regering en hopelijk nog heel wat andere partners willen we er de komende jaren werk van maken om de aanbevelingen van de doelgroepen om te zetten in concrete maatregelen, zodat pleegzorg in de toekomst nog beter tegemoet komt aan de noden van alle betrokken partijen.

**LEIG
ZORG**
Vlaanderen

1. ENGAGEMENTSVERKLARING EN AANBEVELINGEN

De aanbevelingen die de pleegjongeren, pleeggasten, ouders en pleegzorgers voorstelden tijdens de Grote Dialoogdag zijn het resultaat van het participatietraject dat ze samen met Pleegzorg Vlaanderen en de provinciale pleegzorgdiensten hebben doorlopen. Tijdens voorafgaande kleinere dialoogdagen werkten begeleiders intensief samen met elke doelgroep om de pijnpunten van pleegzorg vandaag bloot te leggen. Die pijnpunten vormen de basis van de aanbevelingen voor de pleegzorg van morgen.

Engagementsverklaring

De aanbevelingen van de doelgroepen werden samengevat in een engagementsverklaring die tijdens de Grote Dialoogdag werd ondertekend door Steffen Van Roosbroeck, woordvoerder van Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke en Kamerlid Anja Vanrobaeys (sp.a).

Praat niet over de doelgroepen, maar mét hen.

Er is nood aan meer continuïteit. De doelgroepen vragen maatregelen die ervoor zorgen dat er minder wissels zijn bij de begeleiders, zoals een vermindering van de werklust.

De doelgroepen vragen meer ondersteuning en omkadering op maat en van in het begin. Dat omvat onder andere opleiding over armoede en sociale uitsluiting, coaching door een ervaringsdeskundige, begeleiding door een buddy, mogelijkheid tot extra verlof of financiële ondersteuning,...

De pleegzorgers vragen verder meer focus op gedeeld ouderschap van bij de start van een plaatsing.

De pleeggasten zijn vragende partij voor meer werk op maat met een echte verloning. Ze willen graag zelf de regie in handen kunnen nemen en meer mogelijkheden hebben om activiteiten te doen zodat ze hun netwerk kunnen uitbreiden.

De ouders hebben bovendien nood aan duidelijke richtlijnen: wat heeft het kind nodig en wat is nodig om een geschikte ouder zijn? Die ondersteuning moet tijdig en proactief geboden worden zodat zo veel mogelijk uithuisplaatsingen vermeden kunnen worden.

De pleegjongeren willen graag meer als mens behandeld worden in plaats van als een dossier. Daarvoor zijn een begrijpelijke taal en persoonlijke behandeling nodig. Verder vragen ze dat hulp proactief geboden wordt, met extra aandacht voor de urgentie van psychische problemen. De hulp die geboden wordt moet ook efficiënt zijn.

Pleeggasten

Pleeggasten zijn volwassenen met een handicap en/of een psychiatrische problematiek. België is één van de weinige landen waar pleegzorg voor die groep bestaat. In 2018 leefden er in Vlaanderen bijna 550 volwassenen in een gastgezin met ondersteuning van een dienst voor pleegzorg. Maar er zijn waarschijnlijk nog meer mensen met een handicap die opgevangen worden door een gastgezin, meestal binnen de familie. Ook die gezinnen doen aan pleegzorg, al weten ze dat vaak zelf niet. Zij hebben dus ook recht op ondersteuning. Een dienst voor pleegzorg kan hen helpen bij de erkenning van die pleegzorgsituatie.

De aanbevelingen van de pleeggasten voor de toekomst van pleegzorg in Vlaanderen zijn:

- Zet meer in op gastgezinnen voor pleeggasten.
- Zorg voor meer werk op maat met een echte verloning.
- Laat ons de regie in eigen handen nemen. Kunnen we het niet, leer het ons dan!
- Geef ons een eigen plek met iemand in de buurt waarop we kunnen terugvallen.
- Zorg voor meer ondersteuning, niet alleen van begeleiders.
- Zorg dat we een plek hebben, ook na het wegvallen van onze pleegzorger.
- Praat mét ons, niet over ons.
- Laat ons meer activiteiten doen zodat we ons netwerk kunnen uitbreiden.

Ouders

Ouder zijn is niet altijd evident. Soms lopen de problemen zo hoog op, dat ouders het zelf even niet meer weten. De kinderen kunnen dan soms terecht in een ander gezin, een pleeggezin. De ouders en pleegouders bouwen samen aan hun toekomst, maar die samenwerking is niet altijd gemakkelijk.

De aanbevelingen van de ouders voor de toekomst van pleegzorg in Vlaanderen zijn:

- Beslis niet over ons, maar mét ons.
- Wij ijveren voor meer ervaringsdeskundigen in pleegzorg en voor betere opleiding en bijscholing van hulpverleners en medewerkers rond armoede en sociale uitsluiting.
- Vertel mij duidelijk wat mijn kind nodig heeft en help mij de geschikte ouder te zijn door van in het begin ondersteuning op mijn maat te geven.
- Wij willen dat er meer geld gaat naar ondersteuning van ons, ouders, vóór (om uithuisplaatsing te voorkomen), tijdens en na de plaatsing.
- Pleegzorg zou altijd perspectiefzoekend (korte duur) moeten zijn. Maak voldoende middelen vrij zodat er zo snel mogelijk duidelijkheid is over de situatie.
- Hulp vanuit pleegzorg moet gericht zijn op de hele context, onafhankelijk van de dienst of de begeleider.

Pleegjongeren

Pleegkinderen en -jongeren wonen een tijdje in een ander gezin, omdat hun ouders het moeilijk hebben. Soms is dat voor enkele maanden of jaren, soms enkel tijdens weekends en vakanties.

De aanbevelingen van de pleegjongeren voor de toekomst van pleegzorg in Vlaanderen zijn:

- Zorg dat consulenten en pleegzorgbegeleiders opgeleid zijn om in een begrijpelijke taal te communiceren.
- Zorg dat de hulp efficiënt is en er ook effectief is.
- Jeugdrechters mogen jongeren niet als dossiers zien. Wees geen robot, maar zet het menselijke en de jongere centraal.
- Wijs ons op onze rechten. Dat is een taak van iedereen.
- Zorg voor een spaarpotje voor het moment wanneer we uit pleegzorg komen.
- Zorg voor continuïteit. Er zijn te veel wissels in begeleiding, consulenten, advocaten.
 - Zorg voor een buddy-systeem binnen jeugdhulp waarbij het mogelijk is om als job trajectbegeleider, vertrouwenspersoon, peter of meter te zijn.
 - Zorg dat de werklust minder zwaar is.
- Zorg dat hulp proactief is, want nu komt hulp vaak te laat. Er wordt te veel naar het fysieke gekeken, terwijl psychische problemen worden gezien als minder urgent.
- Zorg voor betere nazorg die de overgang naar zelfstandigheid vergemakkelijkt. Door het ontbreken van een netwerk is dat nu dikwijls heel moeilijk.

Pleegzorgers

In Vlaanderen vinden meer dan 7.000 kinderen en volwassenen voor korte of lange tijd een thuis en zorg in bijna 5.500 pleeg- en gastgezinnen. Onder 'pleeg- en gastgezin' verstaan we iedereen die zorg biedt, ongeacht de vorm van pleegzorg en de samenstelling van het gezin.

De aanbevelingen van de pleegzorgers voor de toekomst van pleegzorg in Vlaanderen zijn:

- Geef pleegzorgers evenveel verloop als ouders. Ook aan ondersteunende pleegzorgers kan, naargelang de zorgintensiteit, verloop toegekend worden.
- Zet meer in op gedeeld ouderschap van bij de start van een plaatsing. Binnen elke vorm van pleegzorg moet er meer ruimte komen voor de begeleiders om actief te werken met ouders opdat zij de ouderrol meer kunnen opnemen.
- Zet in op continuïteit van de begeleiders rond elk kind. Maak de job (pleegzorgbegeleider/verwijzer) aantrekkelijker opdat er minder verloop en wissel is voor kind, ouders en pleegzorgers.
- De voorrangregel voor pleegkinderen (bv. crèche, school) moet uitvoerbaar zijn in elke gemeente.
- Verklein de werklust bij pleegzorgbegeleiders en verwijzers zodat zij een betere en snellere dienstverlening kunnen bieden voor kind, ouders en pleegzorgers.

**Workshop
Ouders**
↓

2. DOELGROEPEN AAN HET WOORD

Tijdens de Grote Dialoogdag organiseerden de pleegjongeren, pleeggasten, pleegzorgers en ouders met een kind in pleegzorg zelf workshops waarbij ze de deelnemers meenamen in hun leefwereld. Hoe ervaren zij het hulpverleningstraject? Welke struikelblokken komen zij tegen en welke helpende handen vangen hen op? Maar ook: wat kan er beter zodat de pleegzorg van de toekomst sterker en kwalitatiever is?

Hieronder volgen korte verslagen van de workshops die plaatsvonden tijdens de Grote Dialoogdag. Omwille van de leesbaarheid zijn enkel de grote lijnen en belangrijkste opmerkingen opgenomen in deze verslagen. Wil je graag een meer gedetailleerd verslag? Contacteer Pleegzorg Vlaanderen dan via info@pleegzorgvlaanderen.be.

Grote Dialoogdag
Donderdag 31 oktober 2019

“Het was fijn om samen over de stellingen na te denken en verschillende standpunten van diverse partijen te krijgen.”

Deelnemer aan de workshop

Workshop pleegzorgers

Wat betekent het om voor een pleegkind, pleegjongere of pleeggast te zorgen? Enkele pleegzorgers daagden de deelnemers van hun workshop uit om na te denken over casussen die uit het leven gegrepen zijn. Daarna gingen ze samen dieper in op de aanbevelingen die de pleegzorgers voorstellen voor een kwalitatievere pleegzorg in de toekomst.

Geef pleegzorgers evenveel verlof als ouders.

Ook ouders die deelnamen aan de workshop gaven aan dat ze het belangrijk vinden dat pleegzorgers voldoende verlof krijgen om goed voor de kinderen te zorgen. Voldoende verlof moet mogelijk zijn, onafhankelijk van de module van pleegzorg.

Verder gaf men aan dat er ook voor gastgezinnen die zorgen voor volwassenen met een handicap en/of psychiatrische problematiek voldoende verlof moet zijn. Dat is nu niet het geval.

Een laatste belangrijke opmerking betrof de wet die voorziet dat pleegouders recht hebben op pleegouderverlof vanaf het moment dat het kind gedomicilieerd is op het adres van het pleeggezin. In de realiteit neemt de inschrijving op het adres van het pleeggezin meestal een langere tijd in beslag. Er werd daarom een oproep gedaan om de voorwaarde van domiciliëring te schrappen.

De voorrangsregel voor pleegkinderen (bv. crèche) moet uitvoerbaar zijn in elke gemeente.

In het algemeen stonden de deelnemers van de workshop achter deze aanbeveling. Daarbij werd er wel de kanttekening gemaakt dat de voorrangsregels te weinig gekend zijn door crèches en dat er een structureel tekort is aan plaatsen in kinderopvang. Zelfs als je bovenaan de lijst staat, blijf je soms in de kou staan. De deelnemers deden dus een oproep naar meer flexibele regels bij inschrijving en naar structureel meer plaatsen in crèches.

Daarnaast bleek er ook een grote nood te zijn aan een gelijkaardige voorrangsregel voor scholen. Pleegouders moeten nu dikwijls last minute voor hun pleegkind op zoek naar een nieuwe school die dicht bij de woonplaats van het pleeggezin ligt. Zonder voorrangsregel is dat vaak heel moeilijk.

Zet in op continuïteit van de begeleiders rond elk kind.

Continuïteit van begeleiders is belangrijk voor alle partijen: ouders, pleegzorgers, pleeg gasten en pleegkinderen. Het kan daarom interessant zijn om uit te zoeken waarom er zo veel wissels gebeuren. Is de oorzaak de grote werklast per begeleider of eerder de grote administratieve opvolging? Of misschien nog iets anders?

Verklein de werklast bij pleegzorgbegeleiders en verwijzers.

Pleegzorgbegeleiders hebben nu dikwijls een groot aantal gezinnen dat ze moeten begeleiden. Wanneer een pleegzorgsituatie vlot loopt, wordt daar minder tijd aan besteed om zo meer energie te kunnen steken in moeilijke situaties. Maar ook wanneer het goed gaat hebben de betrokkenen recht op begeleiding en ondersteuning.

Zet meer in op gedeeld ouderschap van bij de start van een plaatsing.

Vóór ze starten met pleegzorg, krijgen pleegzorgers veel informatie en vorming. Daarin leren ze onder andere hoe belangrijk ouders blijven voor de kinderen, ook tijdens een pleegzorgplaatsing. Tijdens de workshop van de pleegzorgers kwam er een oproep om ook de ouders genoeg ondersteuning en vorming aan te bieden om de samenwerking tussen de ouders en pleegzorgers vlotter te laten verlopen. Op die manier kunnen ouders én pleegzorgers samen bouwen aan de toekomst van het pleegkind of de pleeggast.

“Jongens, doe zo voort! Ze moeten jullie meer bekend maken.”

Deelnemer aan de workshop

Workshop pleeggasten

Aan de hand van een spel dachten de deelnemers van de workshop na over de moeilijkheden die pleeggasten ervaren in hun dagelijks leven.

Een eerste uitdaging die werd besproken was het vinden van werk op maat. Pleeggasten geven aan dat het moeilijk is om werk op maat te vinden dat overeenkomt met hun interesse en talenten. Daarnaast is het voor hen dikwijls heel moeilijk om door te stromen, bijvoorbeeld van afwasser naar keukenhulp. Pleeggasten hebben daardoor vaak het gevoel dat ze een stempel krijgen die niet meer wijzigt. Voor sommigen is het belangrijk dat ze een echte verloning krijgen voor hun werk, voor anderen bleek oprechte erkenning voor hun werk voldoende.

Verder gaven pleeggasten aan dat ze serieus willen worden genomen als volwassenen. Als er zich een probleem voordoet is het voor hen heel belangrijk om in dialoog te kunnen gaan met hun begeleider en pleegzorgers.

Tot slot kwam ook het belang van continuïteit, structuur en regelmaat aan bod. Dat gaat dan bijvoorbeeld over duidelijkheid rond de datum van een volgende afspraak of continuïteit in begeleiding. Wanneer een begeleiding toch overgedragen moet worden, vragen zij om een warme overdracht te voorzien waarbij de nieuwe begeleider de tijd neemt om zich in te lezen in het dossier, maar ook om kennis te maken met de pleeggast.

Workshop ouders

Voor ouders is het niet gemakkelijk om de zorg voor hun kinderen (deels) uit handen te geven. Tijdens hun workshop probeerden enkele ouders dan ook duidelijk te maken wat pleegzorg betekent voor hen en hoe het voelt als je kind uit huis wordt geplaatst. Daarvoor werden er stellingen voorgelezen waarover de deelnemers mochten aangeven of ze er al dan niet mee akkoord gingen en waarom wel/niet.

Wij ijveren voor betere opleiding en bijscholing rond armoede en sociale uitsluiting voor hulpverleners en medewerkers.

De meeste deelnemers gingen akkoord met deze stelling, hoewel men begrijpt dat daarvoor niet altijd voldoende tijd en middelen zijn. Verder gaven de deelnemers aan dat het minder belangrijk is dat de hulpverleners en medewerkers bepaalde kennis bezitten, maar dat het eerder draait om het erkennen van problemen en op een eerlijke en oprechte manier omgaan met de ouders.

Ouders die hulp vragen verdienen respect.

Iedereen ging ermee akkoord dat ouders die hulp vragen veel respect verdienen. Daarnaast vroeg men ook respect voor ouders die hulp aanvaarden, ook wanneer ze zelf geen vragende partij waren.

Toch ervaren ouders dikwijls dat ze weinig erkenning en respect krijgen uit hun omgeving. Ze ondervinden nu dikwijls dat ze in een ondergeschikte positie staan, dat alles hen uit handen wordt genomen en dat ze ondanks hun inspanningen de 'foute ouder' blijven.

Een premie krijgen als ouder om het contact met je kind te vergemakkelijken is nodig. Er mag geen verwachting van activiteiten zijn.

De meningen over deze stelling waren verdeeld. De redenen waarom ouders niet op bezoek komen zijn heel uiteenlopend: geld, te pijnlijk, gezondheidsredenen,... Bij die bezoeken ervaren ouders dikwijls druk bij het kiezen van activiteiten, wat dan weer aanvoelt als controle. Zowel pleegzorgers als ouders gaan akkoord dat tijd doorbrengen met het kind veel belangrijker is dan de activiteit.

“Het was heel goed om eens een minder belichte groep aan het woord te horen. Heel aangrijpend!”

Deelnemer aan de workshop

Hulp vanuit pleegzorg moet gericht zijn op de hele context, onafhankelijk van de dienst of de begeleider.

Begeleiders geven aan dat ze door een grote werklast niet voor iedereen evenveel tijd kunnen vrijmaken. Daarom wordt er in het algemeen een oproep gedaan naar de overheid om meer geld vrij te maken voor pleegzorg zodat begeleiders meer tijd hebben om alle betrokkenen voldoende aandacht en ondersteuning te kunnen geven.

Vertel mij duidelijk wat mijn kind nodig heeft en help mij de geschikte ouder te zijn door van in het begin ondersteuning op mijn maat te geven.

Alle deelnemers gingen akkoord met deze stelling. De ouders geven aan dat het voor hen dikwijls heel onduidelijk is wat er van hen verwacht wordt en hoe ze die doelstellingen moeten bereiken. Bovendien bleek tijdens de workshop dat ook pleegzorgers vragende partij zijn voor gelijkaardige ondersteuning op maat. De noden van ouders en pleegzorgers blijken in dat opzicht te overlappen.

Jeugdrechter, wees eerlijk en duidelijk.

De deelnemers gingen akkoord met de stelling, maar vonden dat het woord ‘respect’ nog ontbreekt. Zij stellen voor om de aanbeveling dus te herformuleren: “Jeugdrechter, wees eerlijk, duidelijk en respectvol naar alle partijen.”

Beslis niet over ons, maar met ons.

Alle deelnemers gingen akkoord met het principe dat iedereen betrokken moet worden in het hele traject, zowel bij de uithuisplaatsing en de begeleiding als bij zittingen in de jeugdrechtbank.

Toch bleek dat daarbij enkele belangrijke kanttekeningen gemaakt moeten worden. Ten eerste zijn ouders soms moeilijk te bereiken, wat het praktisch onhaalbaar maakt om hen bij elke stap te betrekken. Daarnaast blijkt het betrekken van de ouders soms valse beloften ten opzichte van het pleegkind met zich mee te brengen, wat nefast kan zijn voor hun relatie.

Ik geloof dat een kind zich kan hechten aan verschillende ouderfiguren.

Kinderen zien vaak heel erg af van gevechten tussen de volwassenen in hun leven. Het is daarom belangrijk dat iedereen zijn rol ten aanzien van het kind kent en dat het kind zich mag hechten aan hen. Voor ouders is het heel moeilijk als hun kind zich hecht aan de pleegzorgers, maar het blijkt toch belangrijk om dat mogelijk te maken.

Mijn kind zal altijd loyaal zijn aan mij.

De meningen over deze stelling waren verdeeld. In de bezoekruimte zien medewerkers dikwijls dat kinderen heel loyaal zijn, zowel naar de ouders als naar de pleegzorgers. Toch gebeurt het soms dat kinderen op een bepaald moment ervoor kiezen om geen contact meer te hebben met hun ouders. Op een later moment kan die mening wel veranderen.

Ouders ervaren soms dat kinderen te weinig de kans krijgen om hun ouders te leren kennen. Kinderen die hun ouders niet goed genoeg kennen, kunnen niet loyaal zijn aan hun ouders.

Ik zie mijn kind zo graag. Dat is toch voldoende om mijn kind terug thuis te krijgen.

De meeste deelnemers van de workshop gingen niet akkoord met deze stelling. Graag zien is heel belangrijk, maar blijkt als voorwaarde onvoldoende om een kind terug naar huis te laten gaan. Het allerbelangrijkste is om te kijken naar wat goed is voor het kind: is de situatie veilig genoeg, wordt de ouder voldoende ondersteund in de opvoeding van het kind,...

Jouw vonnis is geveld.

Geef je de boesheep een verder te gaan.

zonnig

violin

paard

hond

vlag

“Prachtige workshop. Gaf zeer duidelijk de gevoelens weer die de jongeren ondervinden bij de obstakels op hun pad.”

Deelnemer aan de workshop

Workshop pleegjongeren

De pleegjongeren werkten voor hun workshop een parcours uit waarmee ze de deelnemers het verloop van het hulpverleningstraject lieten ondergaan.

Het traject startte aan de toegangspoort. Daar kregen de deelnemers een zware rugzak, want van pleegjongeren wordt dikwijls gezegd dat ze ‘een rugzakje meedragen’. Tijdens hun verblijf in de wachzone konden de deelnemers een pluchen buddy uitkiezen die hen zou bijstaan tijdens het hele traject. Eens op pad kwam men een wegwijzer tegen met een heleboel pijlen naar allerlei hulpvormen. De verwarring was groot: waar moet ik nu heen?

De volgende halte was een rebus. Als de deelnemers die juist oplosten, vonden ze de zin “Zorg voor begrijpbare taal”. Met dat wachtwoord mochten ze hun tocht verderzetten. Die tocht kwam voorbij het kantoor van een pleegzorgbegeleider: overal lagen mappen, aantekeningen, afspraken,... De werklast bij begeleiders is duidelijk heel groot. Vervolgens ontmoetten de deelnemers Bart, een pleegzorgbegeleider. Of is het nu Ann of Els of Daan of Leen of...? De verschillende begeleiders volgen elkaar heel snel op.

Verder op het parcours kwamen de deelnemers drie posters tegen. Op elke poster stond een duidelijke aanbeveling van de pleegjongeren: “Wijs ons op onze rechten. Dat is een taak van iedereen”, “Zorg voor meer vorming voor pleegjongeren” en “Zorg dat hulp proactief is met genoeg aandacht voor psychische problemen.”

Dan kwamen de deelnemers aan het einde van het parcours. Met een lege portefeuille en een gsm zonder contacten werden ze de wereld in gestuurd. Gelukkig stonden enkele pleegjongeren klaar om met hen in dialoog te gaan: hoe hebben zij het parcours ervaren? Begrijpen ze de aanbevelingen van de jongeren? En gaan ze ermee akkoord?

3. IN DIALOOG

In de namiddag volgde een debat waarbij pleegjongeren, een pleeggast, een ouder en een pleegzorger rechtstreeks in dialoog gingen met het beleid en het werkveld. Radiomaker en pleegpapa Sven Pichal modereerde het debat tussen:

- Pleegjongeren Jonas en Ziggy
- Pleeggast Eddy
- Ouder Wendy
- Pleegzorger Babs
- Benedikte Van den Bruel, Beleidsmedewerker Agentschap Opgroeien
- Inge Claes, Jeugdrechter in Turnhout
- Nathalie Desein, Algemeen Directeur van Pleegzorg West-Vlaanderen

Tijdens het debat kwamen verschillende grote thema's aan bod. Hieronder worden daar de belangrijkste van uitgelicht. Wil je graag meer uitleg bij het debat? Contacteer Pleegzorg Vlaanderen dan via info@pleegzorgvlaanderen.be.

Ouderschapsverlof

Zowel bij pleegzorgers die een pleegkind of -jongere opvangen als bij pleegzorgers die de zorg opnemen voor een pleeggast was er een grote vraag naar betere verlofregelingen. Benedikte Van den Bruel gaf daarbij aan dat verlofstelsels federale materie zijn. Natuurlijk is zij vanuit de Vlaamse overheid wel in dialoog met de federale minister en haar kabinet over dat thema. Daarnaast gaf zij aan dat Pleegzorg Vlaanderen op dat vlak ook een grote rol kan spelen in het signaleren van het probleem en in het blijven hameren op de vraag naar vooruitgang.

Een stabiele start van het volwassen leven

De pleegjongeren hadden een heel duidelijke vraag voor het beleid: zorg voor voldoende vorming en een spaarpotje voor pleegjongeren, zodat ze op een stabiele manier aan hun volwassen leven kunnen beginnen. Nu is het maar al te vaak het geval dat een pleegjongere alleen komt te staan zonder geld of netwerk op het moment dat de pleegzorg-situatie eindigt.

Continuïteit en buddy's

Alle doelgroepen gaven aan dat er heel veel wissels zijn in de mensen rondom hen: de pleegzorgbegeleiders veranderen regelmatig, ze krijgen nieuwe consulenten, hun jeugdadvocaat wordt vervangen door een collega,... Daarom vroegen ze om meer continuïteit te garanderen. De panelleden zagen verschillende mogelijke oplossingen. Ten eerste kan er gekeken worden naar een vermindering van de werklast van pleegzorgbegeleiders. Kan men ervoor zorgen dat een begeleider minder pleegzorgsituaties moet opvolgen? Of kan er aan pleegzorgbegeleiders meer ondersteuning gegeven worden door bijvoorbeeld administratieve taken uit handen te geven of door bepaalde gesprekken door een ervaringsdeskundige te laten doen? Een tweede oplossing werd aangereikt door de pleegjongeren: een buddy-systeem. Een buddy is een ervaringsdeskundige die een pleegkind of pleeggast bijstaat tijdens het hele traject, maar ook nadat de pleegzorgsituatie is afgelopen. De ouders en pleegzorgers geven aan dat ook voor hen een buddy nuttig zou zijn.

Op de vraag of die buddy een vrijwillige functie of een betaalde job moet zijn, bleven de meningen verdeeld. De jongeren zagen er veel voordelen in om van die taak betaald werk te maken. Dat zal er volgens hen voor zorgen dat de buddy zijn taak gemakkelijker kan blijven opnemen doorheen de tijd en daar voldoende in kan investeren. Als die taak bovendien ingevuld kan worden door een pleegjongere waarvan de pleegzorgsituatie juist beëindigd is, dan geeft dat ook toekomstperspectief voor de jongere. Anderen zagen de taak van een buddy meer als vrijwilligerswerk, zoals er nu ook vertrouwenspersonen bestaan binnen de jeugdhulp.

Waar alle panelleden het wel over eens waren, is de grote meerwaarde van ervaringsdeskundigen en ontmoetingsgroepen.

Bekendheid van pleegzorg in Vlaanderen

Pleegzorg blijkt nog niet voldoende bekend te zijn in Vlaanderen. Dat heeft veel gevolgen voor de doelgroepen, want zij stuiten dikwijls op onbegrip en misvattingen. Op scholen weten ze bijvoorbeeld niet goed hoe ze met pleegkinderen moeten omgaan en de mensen in de straat denken dikwijls dat pleegzorg hetzelfde is als adoptie. Een pleegjongere omschreef pleegzorg dan ook als een "verborgen deel van onze samenleving".

Een pleegjongere gaf wel aan dat er nu veel goede acties gedaan worden om pleegzorg bekender te maken, bijvoorbeeld de campagne in samenwerking met Studio100. Daarbij voegde de ouder wel toe dat het heel belangrijk is om bij campagnes ook rekening te houden met de ouders. Zij hebben dikwijls het gevoel dat zij voorgesteld worden als 'slechte ouders', maar het is niet omdat je kind bij een pleeggezin woont, dat je daardoor meteen een slechte ouder bent. Respect voor alle doelgroepen is dus heel belangrijk. De jeugdrechter vulde nog aan dat promotie van pleegzorg inderdaad nodig blijft, maar dat dat samen moet gaan met informatie.

WORKSHOP
WORKZORGERS
WEGZORGER

Vragenronde

Na het debat konden alle deelnemers via een online tool vragen stellen aan het panel. De moderator koos enkele vragen uit die vanuit de verschillende perspectieven werden benaderd. Helaas was er te weinig tijd om alle vragen te beantwoorden. Pleegzorg Vlaanderen neemt wel alle vragen mee binnen haar verdere werk.

De jeugdrechtbank

Iemand stelde de vraag waarom het voor pleegjongeren verplicht is om één keer per jaar naar de jeugdrechtbank te gaan, ook als de ouders niet komen opdagen. De jeugdrechter benadrukte dat het ook van de ouders wordt verwacht dat ze daar aanwezig zijn. Helaas is dat inderdaad niet altijd het geval. Toch vindt zij het belangrijk dat de jongere wel naar die zitting komt. Daar krijg je namelijk de kans om jouw visie op de situatie te geven. De jeugdrechter beseft wel dat dat voor jongeren niet altijd gemakkelijk is en ziet het als de taak van jeugdrechters om ervoor te zorgen dat jongeren zich voldoende op hun gemak voelen om het woord te nemen.

De pleegjongeren beaamden dat de zitting bij de jeugdrechtbank inderdaad geen fijne ervaring is. Soms kan het emotioneel zelfs heel zwaar worden. Daarom vinden zij het belangrijk dat er duidelijk wordt verteld tegen de jongere wat er zal gebeuren en wat zijn rechten zijn.

Wat als jij de wetten kon veranderen?

Aan de jeugdrechter werd ook gevraagd welke wetten zij zou willen veranderen als ze die kans zou hebben. Haar antwoord was duidelijk: "Volgens mij kunnen veel zorgen van vandaag opgelost worden met meer budgetten." Volgens haar ligt het probleem dus niet bij de bestaande wetgeving; die is volgens haar behoorlijk goed. Maar meer middelen voor jeugdhulp zou bijvoorbeeld kunnen helpen om de wissels in begeleiding te verminderen, maar bijvoorbeeld ook om meer contextbegeleiding te kunnen bieden aan ouders die een kind in pleegzorg hebben.

Over broers en zussen

Momenteel komt het dikwijls voor dat broers en zussen niet samen wonen. Daardoor is contact tussen hen soms ook moeilijk. Vanuit de pleegzorgdiensten is er helaas weinig ruimte om dat probleem volop aan te pakken. De begeleiders proberen wel zo goed mogelijk te helpen om ontmoetingen tussen broers en zussen gemakkelijker te laten plaatsvinden.

Steffen Van Roosbroeck, woordvoerder van Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke, ondertekent de engagementsverklaring.

4. PRAAT MÉT MIJ

Op 31 oktober 2019 kwamen veel goede ideeën en aanbevelingen aan bod, zowel voor het beleid als voor het werkveld. De pleegzorgdiensten en Pleegzorg Vlaanderen zullen daarmee aan de slag gaan en zo veel mogelijk aanbevelingen omzetten in concrete acties. Daarnaast roepen we het beleid op om hetzelfde te doen.

Met de Grote Dialoogdag kwam het participatietraject binnen pleegzorg tot een climax. Het intensieve werk van de voorbije vijf jaar kwam samen in de workshops van de doelgroepen, het debat en de engagementsverklaring. De komende jaren zullen de pleegzorgdiensten in samenwerking met Pleegzorg Vlaanderen verder inzetten op participatie. Onder welke vorm het participatietraject zal verdergaan ligt nog niet vast. Eén ding is wel zeker: we blijven in dialoog met alle doelgroepen!

*Dus praat met mij
Niet over mij
Loop me niet zomaar voorbij*

*Beslis met mij
Niet over mij
Hier hoort iedereen er bij*

*o-o-oh
o-o-oh
Hier hoort iedereen er bij*

Speciaal voor de Grote Dialoogdag maakte Arne Vanhaecke een pleegzorglied. Hij zong het die dag samen met Webster music. Benieuwd hoe dat klonk? Bekijk de video via onze Facebookpagina (Pleegzorg Vlaanderen), ons Vimeo-kanaal (<https://vimeo.com/371870873>) of scan de QR code.

Pleegzorg Vlaanderen vzw

Ravenstraat 98, 3000 Leuven

BE0537.432.161

RPR Leuven

www.pleegzorgvlaanderen.be

info@pleegzorgvlaanderen.be